

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21

The Development of a guideline management of learning the philosophy of sufficiency economy in schools the Office in the Secondary Education Service Area 21

วิไลวัลย์ พรหมมา¹ และ ดนิตา ดวงวิไล²

Wilaiwan Prooma¹ and Dhanita Duangwilai²

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master of Education Program Education Administration and Development, Faculty of Education, Mahasarakham University

² อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² Lecturer, Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University

Received: April 29, 2018 Accepted: July 19, 2019 Online Published: September 18, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 438 คน ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ให้ข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คนประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ เพียร์สัน สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified) และ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหน่วยการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 8 ตัวชี้วัด 2) ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 8 ตัวชี้วัด 3) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 6 ตัวชี้วัด และ 4) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มี 5 ตัวชี้วัด ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

¹Correspondent author: wilaiwanjeab@gmail.com

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้
อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

This research purposes were: 1) To study the needs of teachers in learning management according to the philosophy of sufficiency economy in schools the Office in the Secondary Education Service Area 21 2) To develop a guideline management of learning the philosophy of sufficiency economy in schools the Office in the Secondary Education Service Area 21 that divided into 2 phases, consisting of phase 1: To study current conditions desirable condition of teachers in learning management according to the philosophy of sufficiency economy in schools the Office in the Secondary Education Service Area 21. The sample consisted of the 438 administrators and teachers. They were selected through stratified random sampling Phase 2: To study a guideline management of learning the philosophy of sufficiency economy in schools that there are 3 schools gave the information about best practice. 5 experts, evaluated the appropriateness and feasibility tools for data collection using questionnaires, interview forms. The mean, percentage, standard deviation, Pierson's simple correlation coefficient, Cronbach's Alpha coefficient, modified priority needs index: PNI and content analysis were used in data analysis.

The research results were as followed:

1. The current condition of teachers in learning management according to the philosophy of sufficiency economy in schools the Office in the Secondary Education Service Area 21 was at a medium level and the desirable condition of teachers in learning management according to the philosophy of sufficiency economy in schools the Office in the Secondary Education Service Area 21 was at the best level.
2. There are 4 guideline managements of learning the philosophy of sufficiency economy in schools the Office in the Secondary Education Service Area 21: 1) The unit according to the philosophy of sufficiency economy, there are 8 indicators. 2) The Integration of the philosophy of sufficiency economy, there are 8 indicators. 3) The evaluation of learning management according to the philosophy of sufficiency economy there are 6 indicators. 4) The media and learning resources of sufficiency economy, there are 8 indicators. The result of study a guideline management of learning the philosophy of sufficiency economy in schools the Office in the Secondary Education Service Area 21 found that the suitability and feasibility were at a good level.

Keywords: Development, Philosophy of sufficiency economy

บทนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและของโลก ดังพระราชดำรัสต่อไปนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy คำว่า Sufficiency Economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจจะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำราเพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่าเราก็สามารถที่จะปรับปรุง หรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น” พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2542 พระองค์ได้พระราชทานความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า

“เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและในขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมโลกจากภายนอก ได้เป็นอย่างดี” (จิราวุธ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช พิบูลสราวุธ, 2553)

ในด้านแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนรับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือผืนิกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำพาประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศที่ลดลง (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบูรณาการการเรียนการสอนกลุ่มสาระต่างๆ ตามหลักสูตร รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงเป็นวิธีการที่นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสและเวลาได้เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ยังเอื้อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำปรัชญาไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและการปฏิบัติ ซึ่งเมื่อเกิดความชำนาญ สามารถทำได้ ก็สามารถนำไปสู่การพัฒนาเป็นอุปนิสัยหรือลักษณะนิสัยได้ในที่สุด ดังนั้น การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ จึงเป็นวิธีที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมาก (ทิตินา แคมมณี, 2559)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 56 โรงเรียน มีนโยบายให้โรงเรียนและครูผู้สอนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายและเพื่อเข้ารับการประเมิน “สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ” สู่การเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา” ตามนโยบายการขับเคลื่อนโครงการสถานศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง ปีการศึกษา 2560 – 2564 โดยปีการศึกษา 2559 มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินติดตามการพัฒนา “สถานศึกษาพอเพียง” สู่การเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา” จำนวน 3 โรงเรียน จากการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและได้น้อมนำหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา บริหารจัดการและจัดการเรียนรู้โดยโรงเรียนได้จัดหน่วยการเรียนรู้และบูรณาการการจัดการเรียนการสอน ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน และทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ต้องเข้ารับการประเมิน สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ “สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ” สู่การเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา” ตามนโยบายการขับเคลื่อนของการขับเคลื่อนโครงการสถานศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง ปีการศึกษา 2560 – 2564 เมื่อพิจารณาสภาพการจัดการศึกษาตามแนวทางหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพบว่ายังไม่มีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนทั้งที่มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการและมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องแต่การดำเนินงานยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากบุคลากรในระดับโรงเรียน มีการดำเนินการมุ่งเน้นไปที่การประยุกต์ใช้ในเรื่องการประกอบอาชีพให้กับนักเรียนและชุมชน ในด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนในด้านการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่างๆ ยังมีน้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21, 2560)

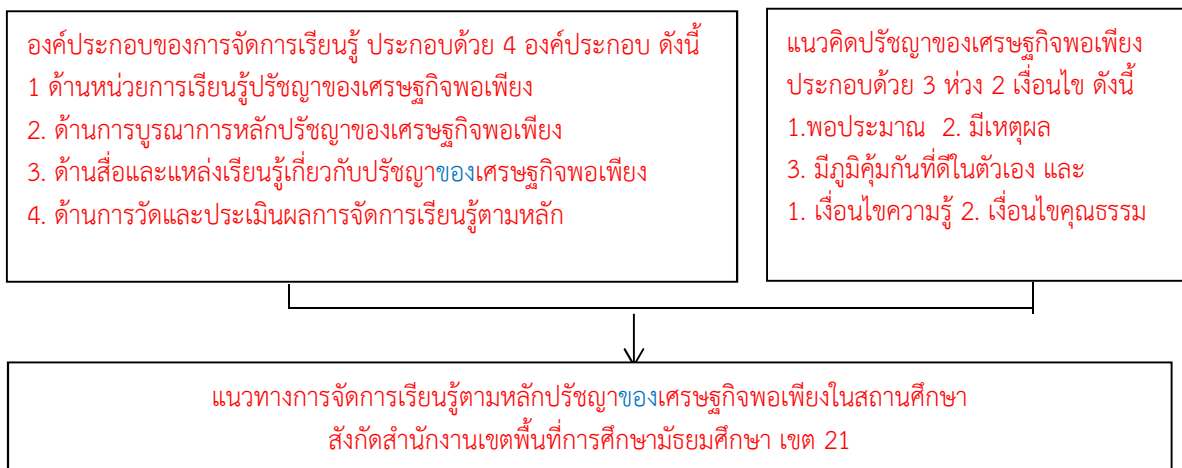
จากสภาพปัญหา ความสำคัญ ความจำเป็นและข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน

สถานศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองเป้าหมายการจัดการศึกษาในปัจจุบันและตอบสนองต่อการปฏิรูปการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 21 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการ
 - ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
 - 1) นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
 - 2) นำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นการเรียนรู้ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่สร้างขึ้นนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
 - 3) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 2,014 คน จาก 56 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารจำนวน 35 คน และครูผู้สอน จำนวน 403 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ปีการศึกษา 2560 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจำนวนจากตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) และได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จาก

โรงเรียนที่เป็นศูนย์การเรียนรู้หรือมีวิธีปฏิบัติที่ดี/เป็นเลิศ (Best Practice) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 โรงเรียน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

1) การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2) การศึกษาการพัฒนาแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

3) นำร่างแนวทางมาตรวจสอบ ยืนยัน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

4) ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมินแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ศึกษาองค์ประกอบแนวคิดและสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิดกำหนดรูปแบบข้อคำถาม โดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และข้อคำถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objectives Congruent : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์รายข้อที่มีค่าเท่ากับ .60 – 1.00 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพปัจจุบันอยู่ระหว่าง .31 - .75 และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระหว่าง .61 – .87 ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับของสภาพปัจจุบันเท่ากับพบว่ามีค่า .94 และค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับของสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ .98

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยการหาร้อยละ (Percentage, %) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

สรุปผลการวิจัยและอภิปราย

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1-3

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านหน่วยการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.52	0.51	ปานกลาง	4.63	0.51	มากที่สุด
2. ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.59	0.50	ปานกลาง	4.56	0.52	มากที่สุด
3. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.90	0.26	ปานกลาง	4.50	0.52	มากที่สุด
4. ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.73	0.46	ปานกลาง	4.49	0.52	มาก
โดยรวม	2.69	0.43	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเหมาะสมของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับสภาพปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 2.90$) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 2.73$) ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 2.59$) ด้านหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 2.52$) สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับสภาพที่พึงประสงค์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหน่วยการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.63$) ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.56$) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.50$) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.49$)

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ตาราง 2 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

องค์ประกอบ	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ด้านหน่วยการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.52	4.63	0.84	1
2. ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.59	4.56	0.76	2
3. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.90	4.50	0.55	4
4. ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.73	4.49	0.64	3

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

3. การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหน่วยการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ด้านหน่วยการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. สร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. มีคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรมีการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดผลการเรียนรู้รวมไปถึงรูปแบบการสอนที่หลากหลาย ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ครูกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา การวัดและประเมินผล มีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาสาระปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระ โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ มาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรม
5. หน่วยการเรียนรู้มีเนื้อหาสาระที่ชัดเจน มีผลงาน ชิ้นงานเป็นตัวแสดงผลของการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนมีการนำเสนอและแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ
6. มีการนิเทศติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างต่อเนื่องนำผลการนิเทศไปปรับปรุงหลักสูตรและปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
7. มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
8. มีการเผยแพร่ผลการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาวิธีการสอนในรูปแบบต่างๆ
2. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระโดยมีการ บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ โดยการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หนึ่งเรื่อง หนึ่งโครงงาน หนึ่งระดับชั้นที่บูรณาการทั้ง 8 กลุ่มสาระโดยเน้นการถอดบทเรียนตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ ใช้ในการวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกันในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน พัฒนาทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เน้นการจัดกิจกรรมที่นักเรียนลงปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและมีผลงานนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้
6. กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
7. มีการปรึกษา สะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ PLC เพื่อให้ทราบปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8. พัฒนาให้มีเครือข่ายเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของวัดและประเมินผล
2. ศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผล รูปแบบวิธีการ ขั้นตอน การออกแบบการวัดและประเมินผล
3. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประเมินผลจะต้องสัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
4. ออกแบบการวัดและประเมินผลควรวัดด้วยวิธีการที่หลากหลายให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไม่ใช่เฉพาะข้อสอบเพียงอย่างเดียวในการวัดและประเมินผล
5. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้
6. นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้อบรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ศึกษาวิธีการสร้าง/พัฒนาสื่อ/นวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ และวิเคราะห์เนื้อหาในการสอนเพื่อเลือกใช้สื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ผลิตสื่อ/นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถประยุกต์ใช้ได้หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยบูรณาการเข้าทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาและรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียน
5. วัดและประเมินผลการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อปรับปรุงพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีทะเบียนแหล่งเรียนรู้ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ให้ชุมชนและบุคคลภายนอกเพื่อให้ชุมชนและบุคคลภายนอกได้ใช้ในการศึกษาดูงาน

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวม

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ด้านหน่วยการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.40	0.57	มาก	4.09	0.63	มาก
2. ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.30	0.63	มาก	4.13	0.72	มาก
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.30	0.64	มาก	4.17	0.80	มาก
4. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.47	0.50	มาก	4.30	0.76	มาก
โดยรวม	4.37	0.59	มาก	4.17	0.73	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$)

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ดังนี้ สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่าสภาพปัจจุบัน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของชุมชนและนโยบายของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ชัดเจน ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมไปถึงการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่ครบทุกกลุ่มสาระ สถานศึกษาต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ครบทุกสาระการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้องมีการวัดผลที่หลากหลาย ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงและพัฒนาในทุกด้านให้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขาวเรศ ใจทศ (2559) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด เนื่องจากสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ให้ความสำคัญในเรื่องการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการสถานศึกษาและมีการส่งเสริมให้สถานศึกษามีการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและให้มีการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งทำให้สถานศึกษาตระหนักและมองเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าวรวมไปถึงในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีคุณธรรมจริยธรรม ทักษะอาชีพ ด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการดำเนินงานของสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ โหมเหลา (2557) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

2.2 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ดังนี้ 1) ด้านหน่วยการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2555 สถานศึกษาควรสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมไปถึงครูผู้สอนควรมีจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาสาระปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ มาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการนิเทศและติดตามผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำผลการนิเทศไปปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้อิงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการเผยแพร่ผลการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 2) ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษามีการจัดการ

เรียนการสอนโดยส่งเสริมให้ครูมีศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และศึกษาวิธีการสอนในรูปแบบต่างๆ วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระโดยมีการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และบูรณาการข้ามกลุ่มสาระโดยการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หนึ่งเรื่อง หนึ่งโครงการ หนึ่งระดับชั้นที่บูรณาการทั้ง 8 กลุ่มสาระโดยเน้นการถอดบทเรียนตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ ใช้ในการวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนพัฒนาทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เน้นการจัดกิจกรรมที่นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีการศึกษา สะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ PLC เพื่อให้ทราบปัญหาและพัฒนากิจการการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้สอนมีการวิจัย/แก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งฤดี โชติวิเชียร (2558) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัย สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา พบว่า มีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา มีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของวัดและประเมินผล ศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผล รูปแบบวิธีการ ขั้นตอน การออกแบบการวัดและประเมินผล เพื่อให้การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประเมินผลจะต้องสัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีการออกแบบการวัดและประเมินผลควรวัดด้วยวิธีการที่หลากหลายให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลประเมินผลมีการนิเทศติดตามการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมไปถึงมีการรายงานผลการวัดและประเมินผลการกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดรับทราบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ผุยผง (2560) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริการจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์เนื้อหาในการสอนเพื่อเลือกใช้สื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีการผลิตสื่อ/นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถประยุกต์ใช้ได้หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยบูรณาการเข้าทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาและรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการวัดและประเมินผลการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อปรับปรุงพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีทะเบียนแหล่งเรียนรู้ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ให้ชุมชนและบุคคลภายนอกเพื่อให้ชุมชนและบุคคลภายนอกได้ใช้ในการศึกษาดูงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชาวเรศ ใจทิศ (2559) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 บูรณาการการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดการเรียนการสอนครบทั้ง 6 องค์ประกอบ

โดยมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและคณะครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายแนวทาง การจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอนหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดอบรมครูและให้ครูศึกษาดูงาน สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดหาสื่อแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพ สถานศึกษาพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหน่วยการเรียนรู้ตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาควรสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจใน เรื่องของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการและให้ครูไปศึกษาดู งานโรงเรียนที่เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ รวมไปถึงครูผู้สอนควรมี จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหา โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ มาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการ เรียนรู้ มีการนิเทศและติดตามผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำผลการนิเทศไปปรับปรุง หน่วยการเรียนรู้ มีการวิจัยและมีการเผยแพร่ผลการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ ด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นรายบุคคล จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 8 กลุ่ม สาระ โดยมีการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ โดยการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หนึ่ง เรื่อง หนึ่งโครงการ หนึ่งระดับชั้นที่บูรณาการทั้ง 8 กลุ่มสาระโดยเน้นการถอดบทเรียนตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกันในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน พัฒนาทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เน้นการจัดกิจกรรมที่นักเรียนลงปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนักเรียนมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมและมีผลงานนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีการศึกษาสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบ PLC เพื่อให้ทราบปัญหาและพัฒนากิจการการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้าน สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการกำหนดวัตถุประสงค์ของวัดและประเมินผล ศึกษาคู่มือการวัด และประเมินผล รูปแบบวิธีการ ขั้นตอนการออกแบบการวัดและประเมินผล ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง และการประเมินผลจะต้องสัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการออกแบบการวัด และประเมินผลควรวัดด้วยวิธีการที่หลากหลายให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษา วิธีการสร้าง/พัฒนาสื่อ/นวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ และวิเคราะห์เนื้อหาในการสอนเพื่อเลือกใช้สื่อให้สอดคล้องกับการ จัดการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและ ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาและรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อ นำมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการวัดและประเมินผล การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อปรับปรุงพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีทะเบียนแหล่งเรียนรู้และมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ให้ชุมชนและบุคคลภายนอกเพื่อให้ชุมชนและบุคคลภายนอกได้ใช้ในการศึกษาดูงาน

1.2 ควรส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นแหล่ง เรียนรู้ทางด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเชิงปริมาณผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายเหมาะสำหรับการนำไปใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อให้ได้โปรแกรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- จิราพร ผุยผิง. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับโรงเรียนเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปริญญ์ พิบูลสุวรรธ. (2553). ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่งจำกัด.
- เขาวเรศ ใจทัส. (2559). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทรงศักดิ์ โฉมเฉลา. (2557). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทีศนา แหมมณี. (2559). ถอดรหัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งฤดี โชติวิเชียร. (2558). รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. (2560). แนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการแนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง, หนองคาย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.